

4. Baudains, Richard and Baudains, Marjorie (1989) *Alternatives*, Longman
5. Benson, Phil and Voller, Peter (eds.) (1997) *Autonomy and Independence*, Longman
6. Brandes, Donna and Ginnis, Paul (1992) *A Guide to Student-Centred Learning*, Simon and Schuster Education
7. Carver, David and Dickinson, Leslie (1993) *Learning to be self-directed in: Geddes, Marion and Sturtridge, Gill (eds.) (1993) Individualisation*, Modern English Publications Ltd
8. Cotterall, Sarah (1995) 'Developing a course strategy for learner autonomy', *ELT Journal*, 49, 3
9. Dornyei, Zoltan (1994) 'Motivation and motivating in the Foreign Language Classroom', *Modern Language Journal*, 78, Autumn
10. Ellis, Gail and Sinclair, Barbara (1989) *Learning to Learn English*, Cambridge University Press
11. Gollob, Rolf, Krapf, Peter, Ólafsdóttir, Ólöf, Weidinger, Wiltrud (2010) *Educating for democracy*, Council of Europe, Strasbourg Cedex, December
12. Meichenbaum, Donald and Biemiller, Andrew (1998) *Nurturing Independent Learners, Helping Students Take Charge of Their Learning*, Cambridge MA, Brookline Books
13. Tironi, Eugenio (2015) "La Lección. Qué podríamos aprender de las peripecias de la reforma educacional", Santiago de Chile. *El Mercurio-Aguilar*.
14. Tudor, Ian (1996) *Learner Centredness as Language Education*, Cambridge University Press
15. Wright, Tony (1987) *Roles of Teachers and Learners*, Oxford University Press

Олена Олійник,
асистент кафедри теорії
та методик дошкільної освіти,
Кам'янець-Подільського
Національного університету
Імені Івана Огієнка

ВЗАЄМОУЗГОДЖЕННІСТЬ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ЛАНОК ОСВІТИ У ФОРМАТІ ОНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ УСПІШНОГО ПЕРЕХОДУ ДИТИНИ ДО ШКІЛЬНОГО ЖИТТЯ

Питання наступності зорієнтовані на інтеграцію двох ланок освіти, на усунення суперечок між запитамі школи і програмними можливостями дошкільного навчального закладу, між необхідністю враховувати специфіку дошкільної та початкової освіти. Наступність – двосторонній процес: з одного боку – дошкільна ступінь, зберігає самоцінність дошкільного дитинства, формує фундаментальні особистісні якості дитини, служить основою успішного навчання; з іншого – школа, як наступник, підхоплює досягнення

дитини-дошкільника, а значить дійсно знає про реальні досягнення дошкільного дитинства і розвиває накопичений ним потенціал [3, с.11].

Сучасна освіта передбачає відкритість майбутньому, а її подальший розвиток повинен спрямовуватися на надання освітньому процесу творчого характеру, що потребує нової освітньої моделі, яка б відповідала реаліям суспільства, глобальним змінам в усіх сферах життя, які викликані сучасними стрімкими інтеграційними процесами в світі. Європейський вибір України актуалізував необхідність реформування та впровадження інноваційних технологій в усіх ланках освіти, в тому числі і у дошкільній та в початковій її ланках. Дошкільна освіта України опинилася, по суті, на перехресті двох головних векторів її розбудови – національного та євроінтеграційного, в зв'язку з чим виникла потреба аналітичного осмислення теорії і практики освіти дітей дошкільного віку, форм організації педагогічного процесу в дошкільних навчальних закладах які б сприяли безболісній адаптації дитини до шкільних умов життя.

Вагомий внесок в обґрунтування закономірностей, принципів, змісту, сучасних тенденцій розвитку дошкільної освіти зроблено вітчизняними вченими: Л. Артемовою, І. Бехом, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківською, О. Кононко, К. Крутій, З. Плохій, Т. Поніманською. Наукові основи проблеми наступності розкрито в дослідженнях Л. Виготського, Г. Костюка, О. Запорожця, Д. Ельконіна, В. Сухомлинського. Пріоритетною умовою забезпечення наступності у вихованні і навчанні є спрямованість педагогічного процесу дошкільного навчального закладу і початкової школи на всебічний розвиток особистості дитини, що забезпечує поступовий перевід від попереднього вікового періоду до нового, поєднання здобутого дитиною досвіду з попереднім. Наступність утворює простір для реалізації в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу і початкової школи єдиної, динамічної та перспективної системи виховання і навчання, що сприяє зближенню умов виховання і навчання старших дошкільників і молодших школярів [2, с. 416].

У Базовому компоненті дошкільної освіти та Державному стандарті початкової загальної освіти визнається пріоритетність компетентнісного підходу до розв'язання основних завдань дошкільної та початкової ланок освіти. Ці документи покликані забезпечити поетапне становлення дитячої особистості, її фізичний, пізнавальний, соціальний, естетичний розвиток, набуття нею практичного досвіду, необхідного для використання у майбутньому житті. В період дошкільного віку дитина має поступово накопичувати первинний досвід взаємодії з зовнішнім світом, включаючи різні процеси самонавчання [4, с. 123].

Відповідно до чинного законодавства та нормативно-правових документів наступність є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття освіти, яка певною мірою має забезпечити єдність, взаємозв'язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання й виховання з урахуванням вікових особливостей дітей на суміжних щаблях освіти.

У перші сім років свого життя дитина підсвідомо працює над «настроюванням» своїх основних інструментів – органів відчуттів, емоційної

чутливості, м'язової системи, рівноваги, крупної і дрібної моторики. Завдяки невинній роботі, внутрішні органи набувають повної функціональної готовності, у мозку виникають системи нейронних зв'язків. Досягається перша ступінь зрілості тілесного організму, при цьому частина внутрішніх сил дитини вивільняється і спрямовується на інше – розвиток інтелектуальних операцій, мисленневих дій, пізнавальних психічних процесів, цілеспрямованість поведінки (довільність) – всього що важливо для навчання

в школі. Коли дитина в сім років приходить до першого класу, вона готова з інтересом і зосереджено навчатися, і дякуючи накопиченому запасу сил і здоров'я, може відповідати новим шкільним вимогам. Важливо, щоб у дошкільні роки була забезпечена рівновага між інтелектуальним, соціальним та емоційними компонентами. Враховуючи чималу кількість нових складових життєдіяльності дитини шестирічного віку при переході до шкільного життя (соціальне оточення, статус, соціальна роль, функції та обов'язки), важливо усвідомити потребу реформування освітнього процесу початкової школи на реалізацію особистісних інтересів і потреб кожної дитини на початковому етапі становлення навчальної діяльності шестирічного школяра [1, с. 202].

Сучасні науковці та практики узгоджуючи мету на дошкільному і початковому шкільному рівнях визначають наступне: мета дошкільної освіти – всебічний загальний розвиток дитини, визначений Базовим компонентом дошкільної освіти у відповідності з потенційними віковими можливостями і специфікою дитинства як самоцінного періоду життя людини. Мета освіти в початковій школі – продовжити всебічний загальний розвиток дітей з урахуванням специфіки шкільного життя поряд з освоєнням найважливіших навчальних навичок, всебічний розвиток компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток допитливості. Як у дошкільному закладі, так і в школі освітньо-виховний процес повинен бути спрямований на становлення особистості дитини: розвитку її компетентності, креативності, ініціативності, творчості, самостійності, відповідальності.

На етапі початкового шкільного навчання забезпечення наступності має передбачати врахування того рівня сформованості життєвої компетентності, з яким дитина прийшла до школи, опору на нього, що забезпечує органічне, природне продовження розвитку, навчання і виховання, започаткованих у дошкільному віці [3, с. 4]. Переконані, в тому, що організація освітнього процесу має спрямовуватися на впровадження інтегрованої моделі навчально-виховної роботи, в рамках якої активно використовуються засоби ігрової діяльності.

Саме на це покликаний пілотний освітній проект МОН України – Нова Українська школа, який орієнтує освітян на безболісну адаптацію сучасних шестирічок до шкільного життя, природовідповідну освіту дитини молодшого шкільного віку, на здобуття знань в процесі практичної діяльності та вміння застосовувати їх у реальному житті. Особливістю Нової української школи є організація освітнього середовища, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості дитини, її мотивації до навчання. Інтегроване навчання дає змогу дитині перетворити всю отриману в процесі навчання інформацію в

особистісно значущу, яка сприймається зацікавлено й активно. Даний проект рекомендує збільшити частку проектної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі, урізноманітнювати варіанти організації навчального простору в класі – класичні та мобільні робочі місця, які легко трансформуватимуться для групової роботи. У рамках проекту визначено десять компетентностей, які потрібні учневі початкової школи для успішної самореалізації в суспільстві. А саме спілкування державною мовою, спілкування іноземними мовами, математична грамотність, компетентності в природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова компетентність, уміння вчитися впродовж життя, соціальні і громадянські компетентності, підприємливість, загальнокультурна грамотність, екологічна грамотність і здорове життя. Метою проекту є підвищення якості освіти в Україні через оснащення освітнього середовища інноваційними методами розвитку емоційного інтелекту та емпатії, миротворчої діяльності, діалогічної комунікації та медіації конфліктів, а також поширення ідей емпатійного та усвідомленого навчання і педагогіки партнерства [5, с. 12].

Отже, якісна реалізація проекту Нова українська школа, орієнтує педагогів на основний показник навчання, проте це не обсяг завченого матеріалу, а психологічна готовність до системного навчання та шкільних навантажень. Завдання дорослих не навчити «букв і цифр», а «навчити вчитися», створення невимушеної атмосфери, зняття емоційного напруження, щоб адаптація до школи проходила безболісно, налаштування і батьків, і дитини на позитивний результат.

Список використаних джерел

1. Гончаренко А. М., Дятленко Н. М. Стежина: комплексна альтернативна освітня програма для дошкільних навчальних закладів, що працюють за вальдорфською. Київ: ТОВ. «НВП «Інтерсервіс», 2014. 220 с.
2. Долинна О., Бурова А., Низковська О. Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку : форми здобуття, організація і зміст роботи: збірник методичних матеріалів. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 480 с.
3. Інструктивно-методичні рекомендації «Про забезпечення взаємодії в освітній роботі з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку», від 19 серпня 2011 року № 1/9-634.
4. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей: навчально-методичний посібн. / Кононенко В., Лисенко Н., Шоробута І., Лисенко .В. Київ : Видавничий дім «Слово», 2013. 296 с.
5. Про стандартизацію : Проект Нова українська школа. URL: https://www.pedrada.com.ua/question/325-yak-klyuchov-kompetentnost-novo-ukranskoshkoli?utm_source=letter&utm_medium=letternews&utm_campaign=letternews_rnvp_150318&ustp=F.